

RIKSDAGENS PROTOKOLL

1950

ANDRA KAMMAREN

Nr 6

11—15 februari.

Debatter m. m.

Tisdagen den 14 februari.

Sid.

Interpellation av herr Bergstrand angående avhjälpande av de s. k. flyktingstudenternas nödsituation	5
--	---

Onsdagen den 15 februari.

Uppdelning av finansdepartementet	7
Decentralisering av tillståndsgivningen beträffande yrkesmässig biltrafik	13
Interpellation av herr Mårtensson i Smedstorp angående dispens från skyldigheten att inregistrera sådan lastautomobil, varå monterats speciell anordning för stenbrytning i jordbrukets tjänst	16

Samtliga avgjorda ärenden.

Onsdagen den 15 februari.

<i>Statsutskottets</i> utlåtande nr 13, ang. utgifter å driftbudgeten (gemensamma frågor)	7
— nr 16, ang. utgifter å tilläggsstat II (socialdepartementet)	7
— nr 17, ang. utgifter å tilläggsstat II (kommunikationsdepartementet)	7
— nr 18, ang. utgifter å tilläggsstat II (finansdepartementet)	7
— nr 19, ang. utgifter å tilläggsstat II (ecklesiastikdepartementet) ..	7
— nr 21, ang. utgifter å tilläggsstat II (inrikesdepartementet)	7
— nr 23, ang. utgifter å tilläggsstat II (statens allmänna fastighetsfond)	7
— nr 24, rörande uppdelning av finansdepartementet m. m.	7
<i>Första lagutskottets</i> utlåtande nr 1, i anledning av granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning	12
— nr 2, i anledning av granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning	12
— nr 3, ang. upphävande av 15 kap. 13 och 22 §§ giftermålsbalken m. m.	13

<i>Första lagutskottets</i> utlåtande nr 4, ang. ändrad lydelse av lagen om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge	13
— nr 5, ang. ändrad lydelse av lagen om polisväsendet i riket	13
<i>Andra lagutskottets</i> utlåtande nr 1, ang. tillägg till epidemilagen	13
— nr 2, ang. ändrad lydelse av civilförsvarslagen	13
— nr 3, ang. decentralisering av tillståndsgivningen för yrkesmässig biltrafik	13
— nr 4, ang. 1948 års konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss	16
— nr 5, ang. ändrad lydelse av lagen om tillsyn å fartyg	16
<i>Tredje lagutskottets</i> utlåtande nr 1, ang. ändrad lydelse av brandstadgan	16
— nr 2, ang. upphävande av 14 § 5 mom. folkbokföringsförordningen	16
— nr 3, ang. ändrad lydelse av lagen om utrotande av berberis	16
— nr 4, ang. ersättning från kyrkofonden för övertalig personal vid domänverket	16
<i>Andra kammarens allmänna beredningsutskotts</i> utlåtande nr 2, över motion om reglering av export av vilda djur	16

Lördagen den 11 februari.

Kl. 2 em.

§ 1.

Justerades protokollet för den 4 in-
nevarande februari.

§ 2.

Föredrogs den av herr *Norup* vid
kammarens nästföregående sammanträ-
de gjorda, men då bordlagda anhållan
att få framställa interpellation till herr
statsrådet och chefen för försvarsde-
partementet angående omfattningen av
statens inköp av varmblodiga hästar.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 3.

Föredrogs den av herr *Christenson* i
Malmö vid kammarens nästföregående
sammanträde gjorda, men då bordlagda
anhållan att få framställa interpellation
till herr statsrådet och chefen för han-
delsdepartementet angående ökad li-
censgivning för import från Schweiz av
fickur m. m.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 4.

Anmäldes, att följande Kungl. Maj:ts
propositioner tillställts kammaren, näm-
ligen:

nr 42, med förslag till förordning om
ändring i förordningen den 21 juli 1937
(nr 737) med vissa bestämmelser rö-
rande till människoföda avsedd mjölk
och grädde m. m.;

nr 51, med förslag till lag angående
ändring i lagen den 19 juni 1942 (nr
429) om hyresreglering m. m., så ock
fortsatt giltighet av samma lag; och

nr 55, rörande godkännande av en
mellan Sverige och Norge den 14 de-
cember 1949 avslutad konvention om
ändring i konventionen mellan de båda

länderna den 5 februari 1919 angående
flyttlapparnas rätt till renbetning, m. m.

Dessa propositioner bordlades.

§ 5.

Till bordläggning anmäldes
statsutskottets utlåtanden:

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts i
statsverkspropositionen gjorda fram-
ställningar under Utgifter å driftbudge-
ten, För flera huvudtitlar gemensamma
frågor, jämte i ämnet väckta motioner;

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts
proposition angående utgifter å tilläggs-
stat II till riksstaten för budgetåret
1949/50, i vad propositionen avser so-
cialdepartementets verksamhetsområde;

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts
proposition angående utgifter å tilläggs-
stat II till riksstaten för budgetåret
1949/50, i vad propositionen avser kom-
munikationsdepartementets verksam-
hetsområde;

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts
proposition angående utgifter å tilläggs-
stat II till riksstaten för budgetåret
1949/50, i vad propositionen avser fi-
nansdepartementets verksamhetsom-
råde;

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts
proposition angående utgifter å tilläggs-
stat II till riksstaten för budgetåret
1949/50, i vad propositionen avser eck-
lesiastikdepartementets verksamhetsom-
råde;

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts
proposition angående utgifter å tilläggs-
stat II till riksstaten för budgetåret
1949/50, i vad propositionen avser inri-
kesdepartementets verksamhetsområde;

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts
proposition angående utgifter å tilläggs-
stat II till riksstaten för budgetåret
1949/50, i vad propositionen avser sta-

ten för statens allmänna fastighetsfond; och

nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande rörande frågan om uppdelning av finansdepartementet m. m. jämte i ämnet väckta motioner;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning;

nr 2, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning;

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om upphävande av 15 kap. 13 och 22 §§ giftermålsbalken, m. m.;

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 3 § lagen den 29 maj 1931 (nr 157) om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge; och

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 11 § 4 mom. lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket;

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om tillägg till epidemilagen den 19 juni 1919 (nr 443);

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 30 och 47 §§ civilförsvarslagen den 15 juli 1944 (nr 536);

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående viss decentralisering av tillståndsgivningen beträffande yrkesmässig biltrafik;

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av 1948 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss; och

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 11, 16 och 22 §§ lagen den 16 oktober 1914 (nr 349) om tillsyn å fartyg;

tredje lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. brandstadgan den 15 juli 1944 (nr 522);

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om upphävande av 14 § 5 mom. folkbokföringsförordningen den 28 juni 1946 (nr 469);

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 3 och 4 §§ lagen den 26 maj 1933 (nr 231) om utrotande av berberis å viss mark; och

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning från kyrkofonden för övertalig personal vid domänverket; samt

andra kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande nr 2, över motion om särskild reglering av export av vilda djur.

§ 6.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 1, till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1950/51 under första huvudtiteln, avseende anslagen till hov- och slottsstaterna.

§ 7.

Justerades ett protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här- efter kl. 2.04 em.

In fidem

Gunnar Britth.

Tisdagen den 14 februari.

Kl. 4 em.

§ 1.

Justerades protokollet för den 7 och den 8 innevarande februari.

§ 2.

Herr talmannen meddelade, att herr Levin, som vid kammarens sammanträde den 7 innevarande månad med läkarintyg styrkt sig tills vidare vara hindrad att delta i riksdagsgöromålen, denna dag åter intagit sin plats i kammaren.

§ 3.

Föredrogos var för sig följande Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till jordbruksutskottet propositionen nr 42, med förslag till förordning om ändring i förordningen den 21 juli 1937 (nr 737) med vissa bestämmelser rörande till människoföda avsedd mjölk och grädde m. m.; samt

till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 51, med förslag till lag angående ändring i lagen den 19 juni 1942 (nr 429) om hyresreglering m. m., så ock fortsatt giltighet av samma lag; och

nr 55, rörande godkännande av en mellan Sverige och Norge den 14 december 1949 avslutad konvention om ändring i konventionen mellan de båda länderna den 5 februari 1919 angående flyttlapparnas rätt till renbetning, m. m.

§ 4.

Föredrogos, men bordlades åter statsutskottets utlåtanden nr 13, 16—19, 21, 23 och 24, första lagutskottets utlåtanden nr 1—5, andra lagutskottets utlåtanden nr 1—5, tredje lagutskottets ut-

låtanden nr 1—4 samt andra kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande nr 2.

§ 5.

Interpellation angående åtgärder för avhjälpande av de s. k. flyktingstudenternas nödsituation.

Ordet lämnades på begäran till

Herr BERGSTRAND, som anförde: Herr talman! Bland de flyktingar som kommit till Sverige under senare år har även ingått studerande ungdom. Antalet av dessa s. k. flyktingstudenter uppskattas för närvarande till 300. I de flesta fall ha dessa efter ankomsten hit sökt fortsätta de avbrutna studierna. Då de av uppenbara skäl själva saknat ekonomiska tillgångar, ha de emellertid härvid ställts inför stora svårigheter. På grund av sin utländska nationalitet ha de inte kunnat utnyttja de statliga stipendie- och lånemöjligheterna. De enskilda hjälpkällor som stått till buds, t. ex. kommittén för internationella studenthjälp, ha visat sig otillräckliga. Flyktingstudenterna ha därför blivit i mer eller mindre hög grad hänvisade åt möjligheterna att medelst eget förvärvsarbete bekosta sina studier.

Enligt uppgifter i dagspressen har en framställning till Konungen nyligen gjorts i denna fråga av Sveriges förenade studentkårer. Framställningen ger vid handen, att nödsituationen för flyktingstudenterna i Sverige nu blivit mycket svår.

Inte minst mot bakgrunden av den psykologiska situation, i vilken flyktingarna leva, vore det enligt SFS:s mening av stor betydelse om det allmänna här kunde träda in med ett

Interpellation angående åtgärder för avhjälpande av de s. k. flyktingstudenternas nödsituation.

verksamt stöd. Önskvärt vore att de tillförsäkrades rätt till samma stödåtgärder som stå svenska studenter till buds i form av doktorand- och licentiandstipendier, räntefria studielån och statsgaranterade studielån samt naturastipendier. Vidare borde övervägas att bevilja dem svenskt medborgarskap tidigare än vad nu är rådande praxis.

Den principiella inställning till flyktingstudenternas problem som här redovisas är utan tvekan riktig. Statsmakterna synas böra träda hjälpande in. Som ett annat skäl kan vidare hänvisas till den rådande bristen på kvalificerad arbetskraft som gör att det ligger i vårt lands intresse att närmare knyta dessa studerande till oss.

Då enligt uppgift proposition kan väntas till innevarande riksdag om utbyggnad av de studentsociala åtgärderna, borde det övervägas huruvida inte i detta sammanhang även beslut kunde fattas om beredande av statligt stöd åt flyktingstudenterna.

Med hänvisning till att denna interpellation berör flera olika områden anholder jag om kammarens tillstånd att få framställa densamma till hans excellens herr statsministern och till honom därvid få rikta följande fråga:

Har regeringen för avsikt att vidtaga åtgärder för avhjälpande av de s. k. flyktingstudenternas nödsituation, och kunna i så fall förslag härom väntas till innevarande års riksdag?

Denna anhållan bordlades.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag.

§ 7.

Anmäldes, att följande Kungl. Maj:ts propositioner tillställts kammaren, nämligen:

nr 58, med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 22 april 1949 angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift;

nr 63, angående förvärv av viss tidigare tyskägd gruvegendom m. m.; och nr 64, angående fortsatt disposition av ett äldre reservationsanslag.

Dessa propositioner bordlades.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 4.08 em.

In fidem

Gunnar Britth.

Onsdagen den 15 februari.

Kl. 2 em.

§ 1.

Föredrogos var efter annan följande Kungl. Maj:ts på kammarens bord liggande propositioner; och hänvisades därvid

till bevillningsutskottet propositionen nr 58, med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den

22 april 1949 angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift; samt

till statsutskottet propositionerna:

nr 63, angående förvärv av viss tidigare tyskägad gruvegendom m. m.; och

nr 64, angående fortsatt disposition av ett äldre reservationsanslag.

§ 2.

Föredrogs den av herr *Bergstrand* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till hans excellens herr statsministern angående åtgärder för avhjälpande av de s. k. flyktingstudenternas nödsituation.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 3.

Föredrogs var för sig statsutskottets utlåtanden:

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar under Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor, jämte i ämnet väckta motioner;

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1949/50, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde;

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1949/50, i vad propositionen avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde;

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1949/50, i vad propositionen avser finansdepartementets verksamhetsområde;

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1949/50, i vad propositionen avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde;

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1949/50, i vad propositionen avser inrikesdepartementets verksamhetsområde; och

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts

Uppdelning av finansdepartementet.

proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1949/50, i vad propositionen avser staten för statens allmänna fastighetsfond.

Kammaren biföll vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

§ 4.

Uppdelning av finansdepartementet.

Föredrogs statsutskottets utlåtande nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande rörande frågan om uppdelning av finansdepartementet m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I propositionen nr 3 hade Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för den 29 december 1949, anhållit om riksdagens yttrande över framlagt förslag till uppdelning av finansdepartementet genom överförande därifrån — liksom från andra departement — till ett nytt departement, förslagsvis benämnt civildepartementet, av samtliga löne- och pensionsfrågor och därmed sammanhängande ärenden samt angående folkushållningsdepartementets upphörande.

I samband med propositionen hade utskottet till behandling förehått två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Herlitz* m. fl. (I: 47) och den andra inom andra kammaren av herr *Hagberg* i Malmö (II: 41), i vilka hemställts, att riksdagen, om den tillstyrkte inrättandet av ett nytt departement, måtte uttala sig för att detta skulle erhålla annan benämning än civildepartementet, förslagsvis lönedepartementet eller personaldepartementet.

Utskottet hemställde,

I. att riksdagen måtte, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet i motiveringen anfört;

Uppdelning av finansdepartementet.

II. att motionerna I: 47 och II: 41 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

I motiveringen hade utskottet yttrat, bl. a., att utskottet icke funnit anledning framställa någon invändning mot den i propositionen angivna benämningen på det nya departementet.

Reservationer hade avgivits

1) av herr *Mannerskantz*; samt

2) av fröken *Andersson* samt herrar *Skoglund* i Döversorp, *Staxång* och *Widén*, vilka ansett, att utskottet i anledning av motionerna I: 47 och II: 41 bort uttala sig för benämningen löne-departementet för det nya departementet.

Sedan utskottets hemställen föredragits, anförde:

Herr **STAXÅNG**: Av den reservation, som jag jämte några andra av utskottets ledamöter har fogat till utlåtandet, framgår, att reservanterna inte velat motsätta sig den föreslagna uppdelningen av finansdepartementet — en uppdelning av arbetet har i praktiken varit genomförd sedan 1941 — och på denna punkt är således utskottet i stort sett enigt. Utskottet har dock velat framhålla önskvärdheten av att organisationens ansvällning i görligaste mån begränsas, och vi ha likaledes uttalat, att förefintliga möjligheter till en avlastning, genom rationaliseringsåtgärder eller eljest tillvaratas.

Denna formulering skulle naturligtvis reservanterna velat ha betydligt mera bestämd, men uppgörelsen i utskottet är, som så ofta är fallet, frukten av en kompromiss. Det är säkerligen svårt att bromsa upp ansvällningen av den statliga organisationen, men icke minst betänksam blir man när förökningen sker genom klyvning.

Jag har velat framhålla detta innan jag kommer över till den punkt, där meningarna i utskottet ha gått isär,

nämligen beträffande benämningen på det nya departementet.

Jag skall, herr talman, inte göra denna fråga större än den är. Likaväl som många människor klara sig genom livet trots att de, kanske på grund av föräldrarnas tillfälliga nyck, ha tillagts ett tokigt namn, skulle väl detta departements framtid inte på något sätt äventyras om det finge det ologiska, oklara och vilseledande namn, som departementschefen har förslagit, nämligen civildepartementet.

Vid mitt ställningstagande på denna punkt har jag inte stått främmande för vad som framhålles i motionen, nämligen att till detta departement skola överföras lönefrågor från försvarsdepartementet, alltså frågor från det militära verksamhetsområdet, liksom även ärenden från ecklesiastikdepartementet, och att ordet civil därför inte borde användas i detta sammanhang. Naturligtvis har en sådan erinran skäl för sig, men det är inte detta som har varit utslagsgivande för mig. Mitt ställningstagande har varit enkelt och grundar sig på departementschefens motivering för det nya departementets tillblivelse. Jag skall tillåta mig citera något av vad departementschefen yttrar i propositionen. Statsrådet framhåller, att finansärendena ha varit uppdelade sedan 1941. Tvenne statsråd ha delat upp arbetsbördan inom finansdepartementet, men detta har inte skett efter någon preciserad plan. Departementschefen säger därefter: »Denna uppdelning av finansärendena är principiellt sett icke tillfredsställande och kan knappast anses rationell vare sig ur organisatoriska synpunkter eller eljest.»

Jag tycker att detta är riktigt resonerat. Departementschefens mening här är tydligen den, att man visserligen kan uppdelat arbetet på nuvarande sätt men att det inte är rationellt. Man bör i stället föra över ärenden av speciellt slag till det nya departementet. Vad är det då för ärenden det därvidlag gäller?

Departementschefen säger, att man till det nya departementet skulle överföra samtliga löne- och pensionsfrågor och därmed sammanhängande ärenden, inklusive ärenden rörande dyrortsgrupperingen och förhandlingsrätt för statens tjänstemän. Till det nya departementet skulle vidare överflyttas vissa löne- och pensionsärenden, som för närvarande behandlas i andra departement än finansdepartementet.

Departementschefen säger vidare någonting, som jag tycker är av stor vikt, nämligen: »Frågan om en koncentration av samtliga löne- och pensionsärenden till finansdepartementet har tidigare varit under diskussion inom nämnda departement i samband med utfärdandet av nu gällande löne- och pensionsförfattningar, men någon sådan ändring ansågs då icke möjlig att genomföra med hänsyn till den stora arbetsbörda, som med den dåvarande organisationen åvilade finansdepartementet. Vid en uppdelning av detta departement enligt förut angivna riktlinjer skulle samtidigt ernås den såsom önskvärd ansedda koncentrationen inom Kungl. Maj:ts kansli av ärendena rörande tillämpningen av löne- och pensionsförfattningarna. Vidare skulle därigenom ökade möjligheter kunna skapas för ett samråd beträffande statens och kommunernas lönepolitik.»

Jag tycker, att häri ligger en klar motivering för detta departements tillblivelse. Man vill koncentrera löneärenden och därmed sammanhängande frågor dit. Det förefaller mig då som om denna argumentering automatiskt skulle föra fram till en klar slutsats beträffande benämningen på detta departement, men härom säger statsrådet i en enda rad: »Det nya departementet torde böra erhålla benämningen civildepartementet.»

Om i stället för civildepartementet hade föreslagits löne- eller personaldepartementet — jag har för min del till-

Uppdelning av finansdepartementet.

låt mig föreslå lönedepartementet — hade det inte behövts någon motivering utöver vad statsrådet uttalat. Nu föreslås utan någon motivering benämningen civildepartementet. Det behövs naturligtvis inte någon motivering på denna punkt, ty Kungl. Maj:t har ju suverän bestämmanderätt i denna fråga, och hela betänkandet har formen av ett yttrande, men Kungl. Maj:t har ju lämnat motivering på andra punkter.

Jag har frågat mig, om det nya namnet, som knappast svarar mot det blivande departementets arbetsområde, kommer att användas i dagligt tal. Jag tror att det nya statsrådet får heta löne minister i dagligt tal. Skola vi då betrakta det som ett öknamn?

Denna enkla argumentering har lett oss reservanter till den slutsatsen, att det nya departementet bör benämnas lönedepartementet. Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till reservation 2) som är avgiven av fröken Andersson m. fl.

Herr LINDHOLM: Herr talman! Såsom herr Staxäng redan har anfört, är utskottet ganska enigt beträffande förslaget om en uppdelning av finansdepartementet. En sådan uppdelning har i praktiken tillämpats sedan 1941, och det kan ju då anses vara lämpligt att man definitivt skiljer ut de frågor, som ha handlagts av ett konsultativt statsråd, och inrättar ett speciellt departement för handläggningen av dem. Inom statsutskottet är det endast herr Mannerskantz som har haft en annan mening på denna punkt.

Om vi således ha varit överens i huvudfrågan, har det dock varit något delade meningar i namnfrågan, huvudsakligen som en följd av den motion som har väckts. Jag vet inte om motionärerna ha menat allvar eller om de ha ansett tillfället lämpligt att raljera. När man läser motionen mera ingående och finner Strindbergscitat m. m., frestas

Uppdelning av finansdepartementet.

man tro, att motionen icke är allvarligt menad.

Det har diskuterats olika förslag till namn, och man har i den diskussionen funnit, att namnet civildepartementet är det lämpligaste. Jag kan inte förstå herr Staxäng när han säger, att namnet skulle vara ologiskt och oklart. Departementet skall ju handlägga uteslutande civila frågor men inte enbart lönefrågor. Om man i namnet på departementet vill ha ett bestämt uttryck för de större spörsmål, som handläggas av det samma, bör man naturligtvis lägga till något som har hänsyftning på pensions- och dyrortsgrupperingsfrågorna förutom förhandlingsrätten för statstjänstemän. De tre sistnämnda spörsmålen kunna ju ingalunda betraktas som enbart lönefrågor.

Herr Staxäng pekade också på att departementschefen mycket ingående hade motiverat, varför departementsdelningen borde verkställas, men endast med en rad berört namnfrågan. Enligt 5 § regeringsformen är det emellertid så, att det är Kungl. Maj:t som bestämmer namnen på departementen under det att riksdagen och regeringen gemensamt bestämma antalet departement.

Ur statsrådets motivering kan man läsa ut olika slutsatser beträffande det lämpligaste namnet. Herr Staxäng har kommit till den slutsatsen, att lönedepartementet är den lämpligaste benämningen. Jag har för min del ur den motiveringen läst ut, att departementet huvudsakligen skall handlägga civila frågor, och följaktligen måste man kunna anse, att namnet civildepartementet är ett lämpligare namn än det herr Staxäng vill förorda.

Jag ber, herr talman, att med stöd av det anförda få yrka bifall till utskottets förslag.

Herr HÅSTAD: Herr talman! Jag skall också med ett par ord försöka bidra till denna debatt, dock utan att göra an-

språk på att komma med några nya synpunkter.

Jag tror inte det är riktigt, som ordföranden i avdelningen i statsutskottet, herr Lindholm, gjorde, att alldeles bagatellisera denna fråga ur principiell synpunkt. Jag kan förstå, att man vill ha ett klangfullt namn på det nya departementet, och civildepartementet är ett sådant klangfullt namn sedan den tid då civilministern ofta ansågs vara den främste näst efter de båda excellenserna inom regeringen. Måhända kan det te sig utmanande gentemot tjänstemannagrupperna att heta löne minister eller personalvårdsminister. Jag kan förstå det statsråd som föredrar den gamla klangfulla titeln. Men en sak kunna vi icke bortse ifrån i detta sammanhang, och det är våra gamla begrepp på detta område. Det är evident att det nya departementet inte bara skall handlägga vad vi i allmänhet kalla för civila ärenden, utan det skall också syssla med ärenden rörande försvaret och det kyrkliga. Det civila får alltså här en helt ny begreppsbestämning, som är, såvitt jag förstår, alldeles främmande för vår offentliga rätt. För att styrka detta skall jag gå till den mest auktoritativa av våra grundlagskommentatorer, professor Malmgren, som skriver i sin kommentar till § 6 regeringsformen, där det står att bland statsråden utan departement minst två böra hava förvaltat civil beställning: »förvaltat civil beställning: varit ordinarie innehavare av eller på förordnande förestått sådan befattning i statens tjänst, som ej är vare sig militär eller ecklesiastik (prästerlig).»

Där har man klart fastslagit, att med civil i Sverige menas något som varken är militärt eller prästerligt. Men nu skola vi alltså utan vidare kasta om dessa gamla begrepp. Det bör i alla fall ge kammaren tillfälle till en stunds begrundan.

Det har sagts i propositionen, och det upprepades nyss av herr Lindholm, att

detta departement kommer att handlägga ärenden som huvudsakligast äro civila. Jag tror inte det är den riktiga accenten. Det väsentliga är väl att det skall omfatta ärenden som äro gemensamma för alla departement. Och då komma vi tillbaka till frågan om begreppsbestämningen. Här har anförts, att åtskilliga av dessa löneärenden skulle vara sådana, att de skulle kunna ge en erinran om det gamla civildepartementet. Men det var inte på något vis utmärkande för det gamla civildepartementet att det handlade ärenden rörande löner. Det gjorde inte detta i större utsträckning än andra ämbetsverk. Utmärkande för civildepartementet var att det hade ärenden rörande landsstaten och socialvården, två områden som ligga komplett utanför det område som här är föreslaget såsom det nya departementets verksamhetsfält.

Bägge dessa argument, som jag nu anför och som även åberopats tidigare, äro så starka att det bör ge oss verklig anledning till tvekan.

Nu kan man säga: Här ha vi ett ledigt namn. Varför inte göra som i England, när någon skall adlas och det finns ett gammalt adelsnamn ledigt? Varför inte låta det nya departementet få låna namnet? Men ha vi verkligen följt denna princip? Vi ha inte så förfärligt många historiskt traditionella namn, att vi kunna låta dem kastas hur som helst. I allmänhet vilja vi, att de skola bibehålla den betydelse de haft i historien. Vi ha gjort ett litet undantag för några år sedan beträffande lagmans titeln, men det är inte riktigt samma sak. Den nye lagmannen har samma funktion som den gamle lagmannen hade, nämligen att vara domare, fastän han är domare i en annan instans än den gamle lagmannen. Men här är det fråga om att ge ett helt nytt begrepp åt ett departement samtidigt som man rubbar hela den gamla begreppsbestämningen.

Jag skulle därför helst ha sett, att

Uppdelning av finansdepartementet.

andra kammaren i dag hade avstått från att taga ställning och endast uppmanat Kungl. Maj:t att innan Kungl. Maj:t kommer att fastställa ett nytt namn taga frågan under förnyat övervägande. Jag tillåter mig därför att föreslå den ändring i motiveringen, att det stycke överst på s. 4, som börjar med orden »Utskottet, som finner att goda skäl kunna anföras» erhåller följande lydelse: »Utskottet, som finner att goda skäl kunna anföras för benämningen personal- eller lönedepartementet, förordar att det nya departementets namn tages upp till förnyad prövning innan Kungl. Maj:t fastställer detsamma.»

I anslutning hertill yrkas att utskottets hemställan måtte få följande ändrade lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition och motionerna I: 47 och II: 41, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet ovan anført.»

Herr LINDHOLM: Herr talman! Det är riktigt att om man ser på detta namn ur historisk synpunkt och gör jämförelse mellan vad det gamla civildepartementet sysslade med och vad det nya skall syssla med, föreligger en betydande skillnad. De frågor, som det gamla civildepartementet hade att behandla, ligga för närvarande hos andra departement, nämligen inrikes- och socialdepartementet.

Det var en passus i herr Håstads anförande som jag i någon mån fäste mig vid. Han talade om att de militära lönefrågorna skulle vara militära frågor. Jag vet inte om jag missuppfattade herr Håstad på den punkten — i så fall ber jag om ursäkt — men har jag tolkat honom rätt måste jag säga, att det är inte lönefrågorna som äro militära utan det är den uppgift militären har som är en militär fråga. Alltså, lönefrågor är en rent civil sak, som mycket väl kan behandlas av civildepartementet.

Jag tror inte att det är nödvändigt

Uppdelning av finansdepartementet.

att i detta fall hålla så hårt på gamla traditioner beträffande departementets arbetsuppgifter, att man fördenskull skall reagera såsom reservanterna gjort i dag.

Jag vidhåller, herr talman, mitt yrkande.

Herr STAXÄNG: Herr talman! Herr Lindholm framhöll i sitt första anförande, att han ansåg namnet civildepartementet motiverat därför att det var civila frågor som detta departement skulle handlägga. Häremot kan man invända, att även kommunikationsärendena äro civila frågor, men att de tillhöra ett annat departement.

Vidare säger herr Lindholm, att militära lönefrågor icke äro militära frågor. I mitt första anförande framhöll jag, att man visserligen kunde göra den invändningen, att eftersom en del av de frågor, som skulle behandlas av det nya departementet, kommer från försvarsdepartementet och ecklesiastikdepartementet, man knappast kunde använda namnet civildepartementet, men att detta icke för mig var huvudsaken. Huvudsaken var att då det sker en samordning av lönefrågorna inom Kungl. Maj:ts kansli det bör vara ett fullt logiskt namn på detta departement i anknytning till dessa frågor. Då genmälde herr Lindholm, att vi i så fall finge vidga ramen, eftersom även dyrortsgrupperingen och pensionsfrågorna skulle höra till det nya departementet. Pension är ju uppskjuten lön, om vi skola diskutera den saken, och för övrigt behöver inte namnet täcka alla avsnitt av verksamheten. Till detta departement äro emellertid lönefrågorna och därmed sammanhängande frågor koncentrerade, och det torde vara tillfyllest.

Överläggningen var härmed slutad. Herr talmannen gav propositioner på 1:o) bifall till vad utskottet i förevarande utlåtande hemställt; 2:o) bifall till den av fröken Andersson m. fl. av-

givna, vid utlåtandet fogade reservationen; samt 3:o) bifall till det av herr Håstad under överläggningen framställda yrkandet; och fann herr talmannen den förstnämnda propositionen vara med övervägande ja besvarad. Herr Staxäng begärde emellertid votering, i anledning varav och sedan till kontraposition antagits den under 3:o) anmärkta propositionen följande voteringsproposition efter given varsel upplästes och godkändes:

Den, som vill, att kammaren bifaller vad statsutskottet hemställt i sitt utlåtande nr 24, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren bifallit det av herr Håstad under överläggningen framställda yrkandet.

Sedan kammarens ledamöter här efter intagit sina platser och voteringspropositionen blivit ännu en gång uppläst, verkställdes omröstning genom uppresning. Herr talmannen tillkännagav, att han funne flertalet av kammarens ledamöter hava röstat för ja-propositionen. Herr Håstad begärde likväl rösträkning, vadan votering medelst omröstningsapparat anställdes. Därvid avgåvos 135 ja och 66 nej, varjämte 9 av kammarens ledamöter förklarade sig avstå från att rösta.

Kammaren hade alltså bifallit vad utskottet hemställt.

§ 5.

Föredrogos vart efter annat och lades till handlingarna första lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning; och

nr 2, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning.

Decentralisering av tillståndsgivningen beträffande yrkesmässig biltrafik.

§ 6.

Föredrogos vart för sig:

första lagutskottets utlåtanden:

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om upphävande av 15 kap. 13 och 22 §§ giftermålsbalken, m. m.;

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 3 § lagen den 29 maj 1931 (nr 157) om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge; och

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 11 § 4 mom. lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket; samt

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om tilllägg till epidemilagen den 19 juni 1919 (nr 443); och

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 30 och 47 §§ civilförsvarslagen den 15 juli 1944 (nr 536).

Kammaren biföll vad utskotten i dessa utlåtanden hemställt.

§ 7.

Decentralisering av tillståndsgivningen beträffande yrkesmässig biltrafik.

Föredrogs andra lagutskottets utlåtande nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående viss decentralisering av tillståndsgivningen beträffande yrkesmässig biltrafik.

Genom en den 4 januari 1950 dagtecknad proposition, nr 26, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, hade Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden, anhållit om

riksdagens yttrande över ett vid propositionen fogat förslag till förordning om ändrad lydelse av 5 § förordningen den 25 oktober 1940 (nr 910) angående yrkesmässig automobiltrafik m. m.

Enligt förslaget skulle ifrågasvarande paragraf erhålla följande ändrade lydelse:

(Nuvarande lydelse.)

Yrkesmässig trafik — — — tillstånd *(trafiktillstånd)*.

Trafiktillstånd skall — — — släpfordon befordras.

Släpfordon, som — — — yrkesmässig trafik.

Tillstånd att bedriva linjetrafik å vägsträcka, som är belägen i mer än ett län, eller mellan orter inom skilda län eller att i beställningstrafik för godsbefordran använda lastautomobil med maximilast överstigande 3 500 kilogram eller att i sådan beställningstrafik använda lastautomobil jämte släpvagn, vilkas sammanlagda maximilast överstiger 4 000 kilogram, meddelas av biltrafiknämnden.

Tillstånd till — — — i staden.

I övriga — — — skall föreläggas.

(Föreslagen lydelse.)

Yrkesmässig trafik — — — tillstånd *(trafiktillstånd)*.

Trafiktillstånd skall — — — släpfordon befordras.

Släpfordon, som — — — yrkesmässig trafik.

Tillstånd att bedriva linjetrafik å vägsträcka, som är belägen i mer än ett län, eller mellan orter inom skilda län eller att i beställningstrafik för godsbefordran använda lastautomobil med maximilast överstigande 4 500 kilogram eller att i sådan beställningstrafik använda lastautomobil jämte släpvagn, vilkas sammanlagda maximilast överstiger 5 500 kilogram, meddelas av biltrafiknämnden.

Tillstånd till — — — i staden.

I övriga — — — skall föreläggas.

Decentralisering av tillståndsgivningen beträffande yrkesmässig biltrafik.

Utskottet hemställde, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anmäla, att riksdagen icke funnit skäl att i anslutning till det vid propositionen nr 26 fogade förslaget till förordning om ändrad lydelse av 5 § förordningen den 25 oktober 1940 (nr 910) angående yrkesmässig automobiltrafik m. m. göra andra uttalanden än utskottet i förevarande utlåtande upptagit.

Utskottet hade i motiveringen uttalat, bl. a., att utskottet ansåge sig kunna tillstyrka den i förslaget förordade höjningen av viktgränserna vid kompetensfördelningen mellan länsstyrelserna och biltrafiknämnden i fråga om tillståndsgivningen.

Reservationer hade avgivits

dels av herr Sten, utan angivet yrkande;

dels ock av herrar Hallagård, Bengtson, Isaksson, Nilsson i Göteborg och Hagård, vilka ansett att utskottet bort uttala sig för att ifrågavarande viktgränser borde höjas till 5 000 resp. 6 000 kg.

Sedan utskottets hemställan föredragits, yttrade:

Herr NILSSON i Göteborg: Herr talman! Vid detta utskottsutlåtande har fogats en reservation, enligt vilken biltrafiknämndens inflytande över tillståndsgivningen beträffande de större lastbilarna bör begränsas ytterligare i jämförelse med det förslag som kommunikationsministern här har framlagt. Det gäller här uteslutande lastbilar i lokaltrafiken. Jag har den uppfattningen att länsstyrelserna äro kompetenta att ombesörja tillståndsgivningen även för de större lastbilarna i beställnings trafik inom de lokala områdena. Om kammaren till äventyrs skulle följa reservanternas, innebär icke detta att vi skulle få flera större lastbilar på vägarna. Antalet kommer att bli detsamma som förut. Kärnfrågan är huruvida

ärendet skall avgöras av länsstyrelsen eller om det skall behöva avgöras uppe i biltrafiknämnden. Här inträffar det säregna förhållandet, att den omständigheten att länsstyrelserna få flera ärenden att avgöra, såvitt angår tillståndsgivningen beträffande de tunga lastbilarna, innebär en lättnad i länsstyrelsernas arbetsbörda. När länsstyrelsen skall avgöra ärendet, granskas handlingarna och beslut fattas. Men skall ärendet avgöras av biltrafiknämnden, då skall vederbörande tjänsteman på länsstyrelsen sätta sig ned och skriva ett yttrande, bifoga detta till de övriga handlingarna och sedan översända det hela till biltrafiknämnden. Varje minskning av biltrafiknämndens inflytande betyder sålunda en lättnad i länsstyrelsernas arbete, och jag förmodar att det skulle medföra även vissa besparingar beträffande arbetet i biltrafiknämnden. Jag har räknat ut att om den ordning som föreslagits i propositionen varit gällande år 1949, skulle biltrafiknämnden ha haft omkring 38 procent av ärendena att avgöra, medan länsstyrelserna skulle ha haft omkring 61 procent. Om däremot reservanternas förslag då varit genomfört och alltså viktgränsen varit 5 000 resp. 6 000 kg, skulle biltrafiknämndens inflytande ha blivit beskuret och länsstyrelsernas arbetsbörda lättad. Biltrafiknämnden skulle ha fått omkring 29 procent av ärendena och länsstyrelserna omkring 70 procent.

Nu kan man ju säga att det inte har så stor betydelse, vilket förslag, utskottets eller reservanternas, som genomföres. Men om man läser utskottets utlåtande, finner man att utskottet har svävat på målet. Utskottet har till och med sträckt sig så långt, att utskottet säger: »Vissa skäl tala enligt utskottets uppfattning för decentraliseringsutredningens förslag att länsstyrelserna skulle helt handha tillståndsgivningen för beställningstrafik med lastbil samt frågor om tillstånd till linjetrafik, som ej berör mer än två län.» Vid behandling-

Decentralisering av tillståndsgivningen beträffande yrkesmässig biltrafik.

en av ärendet inom utskottet var jag inne på den linjen, att det skulle ha varit klokt om man gått den väg som decentraliseringsutredningen förordat. När herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet satt sig att författa denna proposition, har han haft inte mindre än tre olika förslag att välja på. 1944 års trafikutredning har föreslagit den viktgräns av 5 000 resp. 6 000 kg, som reservanterna här förorda. Biltrafiknämndsutredningen har framlagt det förslag som Kungl. Maj:t stannat för. Decentraliseringsutredningen slutligen vill överflytta all tillståndsgivning beträffande beställningstrafik till länsstyrelserna.

Det är ju en allmän strävan efter förenkling av den administrativa apparaten, och decentraliseringsutredningen har här anvisat en väg. Jag har vidare den meningen att här är ett område, där man utan risk kan överlåta åt länsstyrelserna att avgöra ärendena. Biltrafiknämnden blir inte därför ställd åt sidan, ty vid de principiella avgörandena, och jag förmodar även vid överklagningar o. d., har nämnden sitt inflytande kvar. Den blir alltså fortfarande en övervakningsmyndighet på det trafikpolitiska området. Men när det gäller de rent praktiska avgörandena i de särskilda fallen är reservationens linje ett steg på vägen mot en förenkling.

Detta förslag till kungl. förordning har ju endast förelagts riksdagen för yttrande, och det är kommunikationsministerns sak att fatta beslut. Men jag vill framhålla att kommunikationsministern här har en möjlighet att göra en förenkling, som inte skulle vara till men utan till gagn.

Ur dessa synpunkter ber jag, herr talman, att få yrka bifall till reservationen.

Herr JACOBSSON i Igelsbo: Herr talman! Reservanterna och utskottsmajoriteten äro ju eniga om att inte helt decentralisera tillståndsgivningen för

lastbilar för närvarande. Det finns nog alltjämt skäl att behålla den nuvarande ordningen när det gäller tillståndsgivningen för beställningstrafik, detta inte minst ur transporthushållningssynpunkt. Skillnaden i uppfattningen gäller vid vilken viktgräns länsstyrelsernas befogenheter skola upphöra och biltrafiknämnden ta vid. Den ärade reservanten har nyss framhållit, att utskottet självt är mycket tveksamt beträffande denna viktgräns. Jag skall för min del be att få läsa upp följande mening ur reservationen: »Frågan om vilka viktgränser, som böra vara avgörande för kompetensfördelningen, synes i viss mån svårbedömlig och tveksam.» Alltså synas även reservanterna vara tveksamma.

Herr Nilsson i Göteborg talade nyss om de föreslagna viktgränserna och om den betydelse de kunde ha i det ena eller andra fallet. Om man nu följer utskottets förslag, så stannar länsstyrelsernas kompetensområde vid bilar på 4 500 respektive 5 500 kilogram för bilar med släpvagn, men det skulle enligt hans mening innebära en betydande förbättring, om man höjde denna viktgräns till 5 000 respektive 6 000 kilogram. Man gör då den reflexionen, om inte ett liknande förhållande inträder med den av reservanterna föreslagna viktgränsen och om inte en höjning även då kunde anses erforderlig. Varje gränsdragning — det må gälla vilket område som helst — medför ju alltid vissa olägenheter. Jag vill tillägga, att jag nog är ense med reservanterna om att dessa bestämmelser kanske inte kunna bli gällande så länge, utan att man snart får ändra dem. Tveksamheten är ju som jag förut sagt tillfinnandes även hos reservanterna. Utskottets majoritet har dock ansett att det för närvarande inte funnits skäl att frångå det förslag som kommunikationsministern har framlagt.

Med dessa ord ber jag, herr talman, att få yrka bifall till utskottets förslag.

Interpellation angående dispens från skyldigheten att inregistrera sådan lastautomobil, varå monterats speciell anordning för stembrytning i jordbrukets tjänst.

Härmed var överläggningen slutad. Herr talmannen gav propositioner dels på bifall till vad utskottet i förevarande utlåtande hemställt, dels ock på bifall till utskottets berörda hemställan med den ändringen beträffande motiveringen, som föreslagits i den av herr Hallagård m. fl. avgivna reservationen; och fann herr talmannen den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Herr Nilsson i Göteborg begärde emellertid votering, i anledning varav efter given varsel följande voteringsproposition upplästes och godkändes:

Den, som vill, att kammaren bifaller vad andra lagutskottet hemställt i utskottets förevarande utlåtande nr 3, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren bifallit utskottets berörda hemställan med den ändringen beträffande motiveringen, som föreslagits i den av herr Hallagård m. fl. avgivna reservationen.

Sedan kammarens ledamöter härefter intagit sina platser och voteringspropositionen blivit ännu en gång uppläst, verkställdes omröstning genom uppresning; och befanns därvid flertalet av kammarens ledamöter hava röstat för ja-propositionen, vadan kammaren bifallit utskottets hemställan med oförändrad motivering.

§ 8.

Föredrogos vart efter annat:

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av 1948 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss; och

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 11, 16 och

22 §§ lagen den 16 oktober 1914 (nr 349) om tillsyn å fartyg;

tredje lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. brandstadgan den 15 juli 1944 (nr 522);

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om upphävande av 14 § 5 mom. folkbokföringsförordningen den 28 juni 1946 (nr 469);

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 3 och 4 §§ lagen den 26 maj 1933 (nr 231) om utrotande av berberis å viss mark; och

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning från kyrkofonden för övertalig personal vid domänverket; samt

andra kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande nr 2, över motion om särskild reglering av export av vilda djur.

Kammaren biföll vad utskotten i dessa utlåtanden hemställt.

§ 9.

Interpellation angående dispens från skyldigheten att inregistrera sådan lastautomobil, varå monterats speciell anordning för stembrytning i jordbrukets tjänst.

Herr MÅRTENSSON i Smedstorp erhöi på begäran ordet och anförde: Herr talman! Förekomsten av större jordfasta stenar i åkerjorden har länge vållat jordbruksnäringen betydande svårigheter och kostnader. Under de senare åren har under trycket av jordbrukets rationaliserings- och mekaniseringsprocess problemet om rationellare och effektivare stembrytningsmetoder alltmer trätt i förgrunden. Olika — mer eller mindre lyckade — stembrytningsaggregat ha också kommit till ut-

Interpellation angående dispens från skyldigheten att inregistrera sådan lastautomobil, varå monterats speciell anordning för stenbrytning i jordbrukets tjänst.

förande och förts ut i marknaden samt otvivelaktigt verksamt bidragit till underlättandet av det betungande rationaliseringsarbete, som stenbrytningen utgör.

Ett av dessa aggregat är så konstruerat, att det för sin användning skall påkopplas en lastautomobil. Enligt uppgift är detta aggregat synnerligen praktiskt och effektivt. Nu har det emellertid inträffat att en lantbrukare, som inköpt en äldre, oregistrerad lastautomobil och å denna inmonterat stenbrytningsaggregatet, blivit ålagd att inregistrera fordonet enligt motorfordonsförordningen och således att betala fordonsskatt för detsamma. Vidare blev han ställd till ansvar för att han inte jämlikt vägtrafikstadgan ansökt om särskilt tillstånd att framföra bilen.

Då det emellertid torde vara tveksamt huruvida det här är fråga om motorfordon i motorfordonsförordningens mening, kan det ifrågasättas, huruvida vederbörande skall vara skyldig erlægga fordonsskatt. Sedan stenbrytningsaggregatet inmonterats på bilen, förlorar den uppenbarligen sin karaktär av motorfordon och kan närmare klassificeras som motorredskap i jordbrukets tjänst (såsom traktorer o. d.). Det borde därför övervägas, huruvida dessa fordon, eventuellt via dispensförfarande, kunna befrias från fordonsskatt under förutsättning att de endast användas för stenbrytningsarbete i jordbrukets tjänst och därmed sammanhängande oundgängliga transporter.

Med stöd av vad som ovan anförts får jag härmed anhålla om andra kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet framställa följande frågor:

1. Anser statsrådet att nu gällande motorfordonsförordning ger möjlighet att bevilja dispens från skyldigheten att inregistrera sådan lastautomobil, varå monterats speciell stenbrytnings-

anordning och vilken uteslutande användes för stenbrytning i jordbrukets tjänst och i samband därmed erforderliga, oundgängliga transporter?

2. Om så icke är fallet, är statsrådet villig att medverka till sådan ändring av gällande motorfordonsförordning att här avsett dispensförfarande bliver möjligt?

Denna anhållan bordlades.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag.

§ 11.

Anmälades, att följande Kungl. Maj:ts propositioner tillställts kammaren, nämligen:

nr 57, angående anslag för budgetåret 1950/51 till bevakningsfartyg för sillfisket vid Island;

nr 65, med förslag till lag om fortsatt giltighet av hembiträdeslagen den 30 juni 1944 (nr 461);

nr 66, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1943 (nr 444) om tillståndstvång för byggnadsarbete;

nr 67, angående fortsatt disposition av vissa äldre anslag å sjätte huvudtiteln m. m.; och

nr 70, angående riktlinjer för det svenska skolväsendets utveckling.

Dessa propositioner bordlades.

§ 12.

Anmälades, att till herr talmannen under sammanträdet överlämnats en motion, nr 422, av herr *Andersson* i Dunker *m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 60, med förslag till lag om rätt till fiske m. m.

Denna motion bordlades.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 3.19 em.

In fidem

Gunnar Britth.